

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu. Deležniki tiskovn. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolek 30 kr.

Po volitvah.

Glas o vspehu volitev 20. okt. hitel je za 3 dni pred „Gospodarjem“ po svetu in večjidel — žalosten utis napravil. V resnici pa, dragi rojaki, ni zgubljeno nič, marveč smo v mnogem oziru na dobičku. Da to spoznamo, treba stanje celó mirno premisliti.

Veseliti nas mora v srce sijajna zmaga gospoda Hermana! Izméd 354 glasov dobil je Herman 282, nja nasprotnika pa: grof Wurmbrand le 41, dr. Ploj pa le samo 11 glasov, v Ptujju 7 in v Ljutomeru 4, v Rogatcu pa, t. j. v Rogačkem in Šmarskem okraju ne enega ne! Veste li, kaj to pomenja? To je silno veselo znamenje, da v vseh teh okrajih nemškutarija in slovenski liberalizem med ljudstvom še nimata čvrstih korenin! To je veselo znamenje, da ima ljudstvo v teh okrajih še vedro glavo in zdravo srce, da se ga nauk prejme, ter pozna sovražnike, od katerih mu največe nevarnosti preté, ter se jih krepko brani. Vrli Slovenci teh okrajev so, kakor njih bratje na Českem, lepo dokazali, da imajo zaupanje do svojih voditeljev, in to je za nas, ki delamo za ljudstvo, največa tolažba, najlepše plačilo!

Volitev gospoda Hermana kaže, da ljudstvo spozna in spoštuje velike zasluge tega, nam neobhodno potrebnega moža, in tako ljudstvo je tudi vredno, da najde moža, kateremu mirne vesti prepusti zastopanje svojih najmenitniših zadev.

Slava torej pred svetom poštenim Hermanovim volilec! Izpolnili ste vestno in častno svojo dolžnost pred Bogom in pred vsem slovenskim narodom! Veselite se po vsej pravice svoje lepe zmage, ki časti Vas in predragega gospoda poslanca Hermana!

V Celjskem in Breškem okraju zmagal je pri ožji volitvi proti g. kanoniku Kosarju dr.

Vošnjak in to s pomočjo nemškutarjev, katerim je seveda liberalec ljubši od konservativnega moža. Prvokrat imel je v Celju g. Kosar 116, Vošnjak le 61 glasov, v Brežicah pa oba po 26 glasov. V drugič dobil je Vošnjak 150, Kosar 138 glasov. Tedaj samo 12 glasov več kot č. g. Kosar in iz okrajev, kder je pred obema nemškutar Šniderschitz večino imel — to pomenja zares moralno zmago na naši strani! Kajti, ko bi Breški okraj, kder je Šniderschitz prevagoval, tako strašno zanemarjen ne bil, bi Vošnjak nikdar zmagati ne mogel. Pa tudi s tem smo zadovoljni, da je slučajno zmagal dr. Vošnjak, kajti ž njim dobimo štajerski Slovenci drugega, in če zmaga še v mestih in trgih dr. Prus, tretjega narodnega zastopnika v državnem zboru, v tem ko dozdej nijenega imeli nismo. — G. dr. Vošnjak se je pri tej priliki prepričal, da je s svojim liberalizmom mnogo zaupanja v Celjskem pol. okraju zgubil, kakor nam poroča tudi pismo iz Škalske doline, da ljudje zanj več ne marajo, odkar so ga po „Tedniku“ bolj natanko spoznali. Tega vspeha smo tudi zato veseli, ker je prišla za Vošnjaka zdaj odločilna doba.

On bo namreč popustiti moral brezumni liberalizem, kar se bo že v prvem zasedanji državnega zbora pokazalo, ali bo pa ljudstvo njemu za vselej slovó dalo. — Veselimo se slednjich tega vspeha tudi zato, ker so vsi pošteni volilci v Celji zdaj z lastnimi očmi videli in na svoje ušesa čuli, kakošna da je stranka liberalnih Slovencev, katera je s svojim zastopnikom, dr. Vošnjakom, tako silno naprej tišala. — Bodite veseli in zadovoljni tudi Vi, pošteni volilci Kosarjevi, ki ste kljubu grozovitemu pritiskanju in grdemu psovanju Vošnjakovih hujskalcev — krepko stali za kandidata pravne stranke! Naj Vas, blagi krščanski možje, tolaži vest, da ste svojo dolžnost kot volilci pošteno zvršili, ter ne boste odgovorni za

krivice, katere utegne liberalna večina državnega zbora katoliški cerkvi storiti. Vi niste volili liberalca, niste pomnožili liberalne večine, in to Vas naj tolaži, ker je dandenešnji res grešno pred Bogom, sovražnike sv. cerkve voliti v zastope. Slava torej poštenim volilcem!

Obrnimo se v Mariborski in Slovenski polit. okraj. Tukaj so zloženi najbolj od nemškutarstva spodjedeni, od mest in trgov okuženi sodnijski okrajji. In pri vsem tem je tudi tukaj manjšina narodnih glasov za gosp. prof. Pajka toliko bila, da preglasno vsemu nemškutar-skemu svetu oznanuje, da Slovenci še živimo ter smo — kljubu grozni spridenosti kmečkih volilcev okoli Maribora in Bistrice in ob Dravi proti Koroškemu — vendar še prekreпки za — narodni pogin! —

Naš kandidat je imel v Slovenskem in Marenberškem okraju izmed 64 glasov nadpolovično večino 33 glasov; v Konjicah 33 glasov, nasprotnik 25, v Mariborsko-Bistriškem okraju pa 68, nasprotnik Seidl pa 108 glasov. Zmagal je malik nemčurjev, Seidl, z vsem le z 29 glasovi v vseh 5 okrajih! — Ta razmera glasov je za prvokrat, ko smo skupej volili, tako spodbudljiva, da nas le za dalnje krepko delovanje navduševati zamore.

Našim vrlim narodnim volilcem, ki so v najhujših razmerah za pravično stvar kot skala pogumno stali, njim gre pred vsem slovenskim svetom očitna čast in hvala! Zmagali sicer še nismo, a premagani tudi nismo, ker štejem — hvala Bogu — med kmeti vendar še toliko poštenih, zvedenih in značajnih mož, da se nasprotnik na stalno zmago nikdar več zanašati ne more. Torej slava Vam, poštene možje volilci, ki ste z glasovanjem za narodnega, poštenega kandidata rešili narodno čast v teh okrajih, rešili pa tudi svojo vest težke odgovornosti, katero so si nakopali vsi tisti švedravci, ki so sovražniku Slovencev in kat. cerkve svoj podkupljivi glas dali. —

Slednjič še eno besedo do Vas, predragi gospod prof. Pajk! Vemo, da poznate prav dobro ustavno življenje, da Vas torej neugodni vspeh nikakor preplašiti ne more, kar tudi jasno kaže Vaš dandenešnji oklic na volilce. Pri vsem tem nas pa vendar žene prisrčna želja, da Vam svojo hvaležnost in spoštovanje očitno izrečemo. Razmere volilnega okraja, v katerem ste Vi, blagi gospod, kandidaturo prevzeli, in z vsemi močmi v kratkem času priprave za srečen vspeh delali, razmere v tem obširnem okraju so take, da je res junaške odločnosti in iskrenega domoljubja treba, da kdo tukaj kandidira. Da ste Vi to storili, in tako čast slovenskega imena v teh okrajih v obrambo vzeli, to, predragi gospod, je zasluga, ki Vam bo v zgodovini sloj. naroda ohranjena. Če se na tako nevarnem mestu tudi ne zмага, ne manjša to zasluge, marveč jo še povišuje. Na nevarno

mesto namreč ne stopi v boju sebičnež in strahopetnež, nego le junak, ki ve, da v hudem boju tudi on k splošni zmagi pripomaga, ki se sovražniku v najbolj nevarnem mestu nasproti postavi in ubrani, da še dalje ne udere. To ste storili Vi, blagi gospod, prevzemši kandidaturo, ter ste že zdaj celemu okraju pokazali, da je zмага tudi tukaj mogoča, ako se bo po Vašem izgledu stanovitno in krepko delalo naprej.

Torej hvala in slava Vam!

Mariborskim in z njimi združenim slovenskim volilcem!

V imenu naše vkupne narodne stvari čutim se kot bivši Vaš kandidat prisiljenega, svojo najsrčnejšo zahvalo Vam za vse Vaše trude pri ravno skončanih volitvah izreči.

V tako težavnem razméri volilnih okrajev, kateri so vidno navlašče zató takó združeni, da bi narodni kandidat prelehko ne zmagal, nij bilo že pri prvem poskusu zmage pričakovati; a manjšina naših glasov, katerih je bilo samó za 29 menj proti nasprotnemu kandidatu, kaže jasno in glasno, da je naša čast popolnoma rešena.

Mi se borimo za svoj narodni obstanek, za svojo prelepo domovino slovensko, za ravnopravnost in svobodnost slovenske narodnosti, sploh za najdražje svetinje, ktere kateri narod imeti more; našim nasprotnikom pa nij za drugo, kot za neomejeno vladarjenje nad nami in za vničenje vsega, kar je slovenskega. Zató pa je nadejati se, da bode naša volja, naša krepost in naša požrtvovalnost le množila in poviševala se; kajti je pri budnem našem delovanju mogoče in jako verjetno, da pri bodočih volitvah naše nasprotnike še bolj oslabimo, dokler končno mi zmagamo.

Bog poživi naš nazod!

Ne udajmo se nikdar!

Spoštovanjem

Vam vedno udani

Jan. Pajk.

V Mariboru, 21. okt. 1873.

Odprto pismo

volilnim možem „Avstrijske pravne stranke“ v Celjsko-Breškem volilnem okraju.

Dragi volilni možje, kateri ste včeraj v Celji in v Brežicah za mene glasovali, sprejmite za svojo neprestrašeno srčnost in možato stanovitnost kljubu vsemu nasprotnemu nasilstvu in hujskanju moje najsrčnejšo zahvalo, — ne toliko v mojem imenu, kakor v imenu pravične in svete stvari, za katero se naša stranka bojuje.

Vaši glasovi so izvirali iz narodno čutečih in vernih src, in zató so moj in Vaš ponos.

Padli smo in vendar smo zmagali; kajti dokler so narodni volilci glasovali, je bila sijajna zmaga na naši strani; stali smo 142 naših glasov proti 87 nasprotnim glasom. Tolažljivo znamenje, da hočejo štajerski Slovenci tudi zanaprej ostati — Slovenci in verni kristjani.

Nemškutarji, največi sovražniki naše narodnosti, so mogli priskočiti, da so nasprotni stranki, ki se „s čisto narodnostjo“ ponaša, pomagali do zmage. In take zmage ji ne zavidamo.

Zatoraj ne obupajte! Stojte trdno, kakor dosihmal, takó tudi zanaprej v svojem verskem in narodnem prepričanji, slednjič vendar more zmagati pravična stvar. Povzdignimo torej z navdušenim glasom svoje geslo: Vse za vero, dom, cesarja!

V Mariboru 21. oktobra 1873.

Fr. Kosar,
kanonik.

Svojim prečastitim volilcem!

Vaša poštenost in značajnost me je izvolila za državnega poslanca.

Sprejemši poslanstvo iz Vaših rok v tem važnem trenutku, ko stojimo pred brezdomno občne zmešnjave, spačenosti in obožanja, ko vse križem in narobe gre, prevzamem težavno nalogo in veliko odgovornost!

Izrekajé Vam svojo srčno zahvalo za Vaše veliko zaupanje do mene, Vas zagotavljam, da se bom poprijel svoje naloge s tisto resnobno voljo, ki jo tirja vest in ljubezen do pravice in do Vas.

V Gradcu, dné 21. okt. 1873.

S posebnim spoštovanjem Vam iskreno udani
M. Herman.

Gospodarske stvari.

Bolezni pri purah.

(Konec.)

Navadna purja bolezen je driska. Najrajše se ta bolezen prikaže, ko se pure brijejo, izhaja pa iz presladke, posebno mehke testnate hrane. Pure, ki se hranijo z rženo moko, najgotoveje drisko dobijo. Tudi vsled prehlajenja, naj se že prehladijo v dežu in mrzlem zraku, alj kar je ravno tako mogoče, ob paši mokre trave, dobijo pure to bolezen. Bolne pure je treba spraviti na toplo mesto, ter jih hraniti s suho hrano. Priporoča se v ta namen posebno kaša iz kuhane grašice. Pijačo jim treba malo zasoliti, ali pa nekaj zelenega vitriola primešati.

Tudi driski nasprotno bolezen zapazujemo tu in tam pri puricah. V tem slučaju naj se jim daje dobro sesekana solata, v pijači se pa naj raztopi nekaj solitarja.

Ko se pure brijejo, so vedno bolj okorne in otožne, in se naj tedaj z njimi pazljivo ravna, ter se naj hranijo na toplem.

Kozičavost je podobna onej bolezni, ktero pri ovcah imenujemo kozice, ter se prikaže tudi pri starejih, najbolj pogosto pa pri mladih purah. Puram, od take bolezni napadenim se špiči in boleča postane koža okoli kljuna in v kljunu, pod perutama in bedrima. Bolezen je nalezljiva ter ti zamorejo od nje, ako jo zanemariš, cele črede pokrepati. Ako se je med purami kozičavost pojavila, bodi ti prva skrb, da bolene od zdravih odstraniš, da jim daješ vode, v kateri je na polič vode po eden lot zelenega vitriola (železnega vitriola) raztopljen; koristna je s poprom, dobro sesekanim česnom, koprom (anethum graveolens-Dill) itd. zmešana hrana. Mozolci se pomažejo z raztopljenim modrim vitriolom.

Nadušljivost. Ena vrsta te bolezni se prikazuje kot kašelj, kihanju podoben, in jo imenujemo, kakor tudi enako bolezen pri kokoših: piko ali pivko (Pfipps, Pippes), da si tudi prava pika ni. Pura drži pri tej bolezni kljun večidel odprt, in se hoče zadušiti.

Naduha izhaja od neke vrste črvov, ki se vgnjezdijo v dušku in njegovih vejicah. Takemu bolnemu purčetu se da po tri dni vsakokrat na večer po eden gran (kolikor tehta eno zrno bobca) kafe pozobati, in vsako jutro kozarček vode, v kateri se je pelin kahal.

Prava pivka je podobna naduhi; pure drže kljun večidel odprt, nočejo zobati, se ločijo drugih in so rade na samem. Bolezen ima svoj sedež na jeziku. Ako odpreš kljun, opaziš, da jezik nima naravne barve, kakor pri zdravih purah, na kraju pa je obrašen s trdo škorjo. To kožico treba z nožem pazljivo odstraniti, jezik z vriskom (jesihom) izprati in s putrom pomazati. Dobro je tudi tako purče na toplem zaprto imeti, dokler ne okreva.

Mnogo trpè pure tudi od tekuti, uši in družega mrčesa, kar se vse zaredi v nesnažnih kurnjekih. Ako toraj želiš, naj bodo purani zdravi, spravi kurnjeke po zimi na toplo; skrbi, da bodo snažni, in napravi v njih tudi klince (špriklje), zakaj pure hočejo na širokih klincah sedeti, na tleh rade ne počivajo.

Kako globoko treba, da semena v zemljo pridejo? V živinski in gospodarski šoli na Danskem poskušal je prof. Jörgensen skoz več let, kako globoko naj bi razna semena v zemljo prišla. Skušnje so to-le pokazale: Pri sočivji nina posebnih nasledkov, ali se globeje, ali pa bolj površno seje alj sadi, le da globeje ne pride, kakor so rázori med njivami. Žita pa ljubijo globejo, vendar pa ne pregloboko lego. Druga semena, kakor: repno, deteljno, travno itd. tem bolj storé, manj ko so z zemljo pokrite.

— („Zag. g. list.“)

Bernja na Hrvaškem in v Dalmaciji. Na Hrvaškem, kder namreč toče ni bilo, bila je po sporočilu „Gosp. lista“ — bernja tako izdatna, da se najstareji ljudje obilniše ne spominjajo; mošt je pa kisleji, kakor lansko leto, ker ni bilo vreme grozdju ugodno ter ima preveč kisline v sebi. — V Dalmaciji so pa imeli slabo trgatve, ker se je grozdje zaradi prevelike suše posušilo in je torej sila malo izdalo. Cena moštu na Hrvaškem pada. V Zagrebški okolici in v Zagrebu samem ponuja se po 6—8 gld.; po Belovarski županiji se dobi najboljšega po 4—5 gld.

V Dalmaciji pa se najbolje ne dobiva spod 20 gld., srednje se dobiva po 12—13 gld.

Dopisi.

V Mariboru 20. okt. (Nepopisljiva zaslepljenost!) Dne 20. oktobra po volitvi go-dile so se v Mariboru stvari, kakoršnih le na Ogerskem pri ubozih, politično in narodno skoro čisto mrtvih Slovkah in Slovencih najdeš. Z muziko naprej prišla je rajda Seidlnovih hlapcev v mesto iz volišča v Magdalenskem predmestji. Tu so korakali med „purgarsko“ oblečenimi odpadniki tudi bolj ubogo oblečeni kmetje, katerim se je videlo, da jih davki silno žulijo, davki, katere je z večine napravila Seidlnova liberalna stranka. Med potom so se kmečke sirote odkrivale in priklanjale vsakemu škrijcu, ki je ob potu stal in nemčursko procesijo gledal.

Ko pridejo kmečke šalobarde s Seidlnom do kazine, kričijo: „Živio“ Seidl! — Seidl, naš najhujši narodni nasprotnik in pa slovenski, „živio!“ Kako si mora silni nemčur v pesti smejeti, ko vidi, da ga sami Slovenci z navdušenjem v boj pošiljajo zoper narodnost slovensko in zoper kat. cerkev! —

Sicerkatoličan Wretzl si je kar pot brisal iz čela, ko je po velikem trudu čez prag v kazino stopil. —

V kazini je potem ta čedna družba obed imela, in tu je donelo nemčurski zmagi „živio!“ brez konca in kraja. Kolovodje so pa pritrjevali tej besnosti s tem, da so slovenskim vešam zaigrati ukazali: Naprej zastava slave! Dozdevalo se nam je, kakor da neusmiljeni morilec veselo pesmico pôje svojej žrtvi, katero davi in do smrti muči. — Divja radost trajala je do hladnega večera, ki je pokrnil vso nagnjusno prikazen! Bolj ne more več rod propasti, kakor se vidi tukaj, ko se zaslepljeni ljudje svojega narodnega duševnega propada še veselijo! Ta rod je le za sužnjost!

Iz Celja 20. oktobra. (Volitev drž. poslanca.) Poročila „Slov. Gospodarja“ o prvotnih volitvah bila so resnična, kajti savinska s škalsko dolino ste že na predvečer volitve pokazale, da so volilci v veliki večini za preč. g. Kosar-ja čisto navdušeni, in kazalo se je, da bode zmaga

kljubu poprijaznjenji mladoslovencev z nemškutarji vendar le na strani g. Kosar-ja. To so vedeli privrženci Vošnjaka, ki so se z njim iz Kranjskega pripeljali agitovat v Celji za svojega korifeja. Sè svojo grdo surovostjo so se posebno odlikovali: dr. Bratkovič iz Krškega, pisatelj Arko iz Ljubljane in še nekatere neznane ničle tako, da se je vsem gnjusilo, in je dr. Bratkovič sè svojimi tovarši moral po pravici marsiktero grenko besedo požreti za svoje neotesanosti, s katerimi je duhovski stan z vsemi privrženci silno psoval, ker so mu gotovo obilni duhovni volilci presedali, bilo jih je ze vsem 19. Kakor muhe okol strdi so ti razsajalci volilce povsod nadlegovali in so kakih 8 omahljivih res na svoje limanice spravili.

Volitev se je začela ob 9. uri in vodil jo je g. Josek, okr. glavar v Brežicah, ki se je v tem odlikoval, da je v volitveni odbor vzel 2 nemčurja in 1 mladoslovenca, ter je dve tretjini konservativne stranke čisto prezrl; ona si je po listkih volila 3 gospode: č. g. župnika Balona iz Polzele, Boštj. Bohinca iz Braslovč in J. Jamnik-a v volitveni odbor, kteremu je bil predsednik dr. Ipavic. Lepo so se držali možje nad Celjem razun Rečičanov in Mozirjanov; prvi so v vsakej krčmi sè svojim županom Seljak-om pokazali, da so se novošegnega liberalizma že precej navzeli, ker so duhovne tako zmerjali in kleli, kakor bi vsi največi hudodelniki na svetu bili. Oni so tudi glasovali za dr. Vošnjak-a z Laščani in nekterimi Vraničani in 6 volilcev iz Št. Jurja pod Rifnikom. Volitev prva je pokazala sijajno večino za g. Kosar-ja, ker pri vsem pritiskanji Vošnjakovcev je dobil g. kanonik 116 glasov, Vošnjak le 61 in Žnideržič 12. Znamenito je še to, da je Vošnjak v svojem rojstnem kraju, kjer ljudje svojega rojaka gotovo dobro poznajo, dobil le 2 glasa! V Brežicah je dobil izmed 109 volilcev g. Žnideržič 57 glasov, gg. Kosar in Vošnjak pa vsak po 26, in zato je po postavi nastopila zdaj ožja volitev med g. Kosar-jem in dr. Vošnjak-om, ker nobeden ni bil dobil absolutne večine glasov. In zdaj se je pokazalo, da liberaluh liberaluha ljubi, ker so se združili mladoslovenci z nemčurji, in prišleci iz Kranjskega so naše volilce silno zdelovali, naj več g. Kosar-ja ne volijo, sicer bo volitev zopet neveljavna, in naj dajo svoje glasove dr. Vošnjaku. 5 naslednjih se je dalo pregovoriti: Stožir iz Vojnika, 1 volilec iz Prežine, 2 iz Šoštanja in še eden več iz Laškega; 5 jih je pa bilo izostalo, kar je tudi g. vitez Rezingen storil, ki je pri prvej volitvi dal svoj glas Žnidaržiču, potem je pa šila in kopita pobral — Teharčanom v poduk, da si takih mož več ne izbirajo, če so tudi vitezi! Tako je dobil zdaj g. Kosar le 106 glasov, Vošnjak pa 79. V Brežicah je pri drugej volitvi dobil g. Kosar 32 glasov in V. z nemškutarjskimi vred 74 in je tako po nesramni agitaciji

svoje drhali, ki je tudi grd pamflet zoper g. Kosarja med volilce delila, z ubogimi 12 glasovi zmagal — v savinski dolini gotovo zadnjokrat; kajti možje videti surovo obnašanje teh ljudi — so zaprisegli, da take baže ljudi ne bodo nikdar volili, saj nemškutarjev še nismo nikdar tako razsajati videli. Sram vas tedaj bodi svoje omike in svobode, s katero se bahate! Na laž ste tudi postavili, kar vedno ponavljate, češ, da vera ni v nevarnosti. Vse poštene in tudi omahljive ste 20. okt. v Celji res v veri potrdili, ker so videli gnjusobo, strast in sovraštvo zoper ves duhovski stan.

Iz Gradca. — Volitva namestnika barona pl. Kübek za državnega poslanca v tukajšnji okolici velja tudi v merodajnih krogih kot jasen dokaz, da je liberalcem začelo manjkati možev, ki bi si upali in znali pridobiti zaupanje kmečkih volilcev. Komaj 125 glasov nasproti 123 je srečno ulovil c. k. namestnik. — Pa zakaj neki ta visoki gospod poprej ni mislil, da ga utegne ogromna manjšina s kakimi nezaupnicami na sramoto postaviti?! — In tetica „tagespošta“? Prej je na vse grlo kričala, da liberalci ne marajo uradnikov, zdaj pa se prav po otročje veseli te dvomljive zmage. — Zares prav liberalna doslednost, vredna liberalnih načel! —

Za poduk in kratek čas.

Slepi liberalizem.

(Nekoliko po „Novicah.“)

„Pač prava reva je to“ — reče slepi berač svojemu hromemu tovaršu — „tu imam dve zdravi nogi in bi si lahko ljubega kruhka v obilosti sprosila, pa kaj mi pomagata nogi, če ne vidim in tedaj tudi iti ne morem.“ „Pravo imaš“ — odgovori mu hromi tovarš — „pa tudi meni se boljša ne godi. Jaz imam sicer zdrave oči, pa kaj mi koristijo? Nogi ste za nič, tedaj si tudi težko kaj sprosila.“ „Kako pa bi bilo“ — pravi slepec — „ako bi midva v španoviji beračila? Kupiva si voziček in osla, potem pojde najino rokodelstvo izvrstno izpod rok. Jaz te bom vzdigaval na voz, ti boš vozaril in tako se popeljeva prav prilično od vasi do vasi.“ „Zvita buča si res!“ — reče hromi — „tvoj predlog mi je prav po vseči, precej drugi teden začneva na ta način beračiti.“ — In tako se je tudi zgodilo. Al slepec ni kaj preveč zadovoljen z voznikom, ki svoji novi umetnosti še ni dosti kos, zatoraj mu vedno očita, da prepočasi vozari in beračija škodo trpi. Slednjič prideta do strmega klanca; ubogi osel vleče na pretrganje, da bi do vrha pricizal svoja gospodarja. Slepec čuti, da voz le počasi se naprej premikuje, zatoraj se čedalje bolj prepira s tovarišem. Ta obdelava z bičem uboze ga sivca na vso moč, — dolgouh potegne s skrajnimi silami naprej, tako da se obe „štrangi“ potrgate,

voz pa jo vlije kakor zdivjan nazaj doli po klanecu.

„Alo! tako je prav!“ zakriči slepec ves vesel, čuje, kako voz strašansko ropoče, in misleč, zdaj jo gré jaderno naprej.

Ta povest je živa podoba sedanjega „napredka“ (?), precartane liberalne dôbe; pa ne da bi kdo mislil, da so naši liberalci dolgouhi pri tej beraški kripi, nič manj kot to! Tudi ne rečem, da je „napredek“ (?) sedanjega časa hrom; — da ga imam pa za slepega, mi nihče ne bo jemal za zlo, ker mislim, da je ta „napredek“ že brez glave, tedaj tudi brez oči na svet prišel. Tu ti sedi, ljubi bralec, slepi liberalizem v kripci, hromi duh časa pa vozari. Kdo je osel pri tem beraškem vozičku, lahko sam uganeš; — zadosti, dolgouh vleče na vso moč naprej, vsi konopeci popokajo, in ko voz v divjem teku nazaj doli drdrá, misli slepi „napredek“, da gré naprej in vès navdušen kriči: „Alo, tako je prav!“

Žalibog! da gré z vsm našim stanjem že zdavnej tako na vzdol. Liberalna „Laibacherica“ piše 2. dne t. m. precej na prvi strani tako-le: „Das Volk ist in religiöser Beziehung ungläubiger, dagegen politisch reifer geworden; das Volk verfolgt in der Neuzeit mehr irdische, greifbare, als auf jenseits vertröstende, noch unbekannte Zwecke...“ Ona tedaj spoznava — in z veseljem — da je ljudstvo neverniše postalo. Da je pa — se ve da zaradi tega — politično bolj zrelo, to je treba še le dokazati. Ali je morda to politična zrelost, ako se pusti ljudstvo za nos voditi liberalizmu, bodi si „Tagespoštini“ ali „Narodo-tedenski“ ali kak drugi? Ali je to politična zrelost, da so se nekteri od liberalcev naučili z blatom ometavati sv. vero, njene naprave, poštene možake slovenskega naroda in njemu zvesto duhovščino?? „Čem nejeverniše je ljudstvo, tem bolj politično zrelo.“ Izvrstna logika! Najnejeverniši ljudje so gotovo vsi potepuhi in take baže ljudje, zlasti po velikih mestih, ki nikdar od Boga nič ne slišijo in imajo manj vere kakor divjaki; ti morajo tedaj najbolje politično zreli biti, marsikdo za — vislice! Vzemi ljudstvu vero, in kaj imaš potem? Ne več ljudstva, ampak besno drhal, ki divja zoper Boga in vlado, ki slednjič samo sebe razmesari in ugonobi.

Drago slovensko ljudstvo! Vidiš li zdaj dolgouhe, ki na vozu peljajo laži-napredek? — ali čuješ, kako slepi liberalizem tuli: „Alo, zdaj je prav!“ — To so lučnjaki ti liberalci! toliko svetlobe okoli sebe sipljejo, da solnčni svit še brljava „lešerba“ proti njim ni! — Če jim v enomer pred oči stavimo, da bode še posebno narodna stvar trpela, ako liberalci duhovne v vladne telege vprežejo, nam odgovorjajo: „Aló, tako je prav; cerkev se mora popolnem vladi podvreči!“

„Vera ni v nevarnosti“ — tolažijo liberalci kratkovidne ljudi; pri tem pa spodkopavajo, da

se še nikdar tako godilo ni, duhovskemu stanu vso veljavo in spoštovanje pri ljudeh, psujejo, obrekujejo in zasmehujejo duhovnike, da se mora ljudstvo pohujšati in zaupanje do cerkve zgubiti. „Aló, tako je prav!“ doni iz vseh kotov Slovenije, in vendar — „vera ni v nevarnosti!!“

Vemo prav dobro, da liberalci že komaj čakajo na to, da bo državni zbor plačo duhovnikom na državno blagajnico pripisal. Ker pa ta ne premore toliko, ne bo ostalo druga, kakor da se — za izvršenje te postave — po cerkvenem premoženju seže. In ker tudi to dosti vrglo ne bo, se bode srenjam reklo: Če hočete duhovnikov, plačajte jih same! To pomenja nov davek za srenje, katerega bi čisto nič treba ne bilo, ko bi pravična in dobrovoljna vlada v soglasji s cerkveno gospôsko duhovnikom plače uravnala. Vlada pa bo vsikdar, kakoršna je večina državnega zbora. Zatorej smo svarili pred liberalnimi kandidati, ker ti le množijo liberalno večino, iz te pa cerkvi pravična, dobrovoljna vlada ne bo prišla. Liberalci pa niso vedli, kaj bi vse počeli, da le liberalni kandidati zmagajo. In ko se jim je to nekoliko posrečilo, zagnali so veseli krik: „Aló, tako je prav!“

Možje, kakor so n. pr. Hohenwart, dr. Costa, Herman itd., katerih se nemčurji in ustavaki strašansko bojé, ker poznajo te bistre glave in čutijo, da jim niso kos, ti možje so nam posebno v državnem zboru tako potrebni, da brez njih nijednega tehtnega govornika nemškimi ustavakom nasproti postaviti ne moremo. In kaj so počenjali naši liberalci proti tem veljakom! Delali so na vse kriplje, da jih spodbijajo: z lažmi, s psovanjem in grdim opravljanjem! „Aló, tako je prav!“ odmevalo je od Kranjskih gorá do slovenskih goric na Štajerskem!

In tako drvi voziček povsod nazaj: v šolskih, srenjskih, deželnih in državnih razmerah, le davki in hudobije naraščajo; slepi liberalizem pa vsega ne vidi, marveč se nja gonjači še bahajo, da gre vse lepo naprej! Naj le malo časa še tako „naprej“ gre, in zdvijano, zaslepljeno in obožano ljudstvo bo zgrabilo za cepece, in šlo nad vse tiste, ki so ga tako dolgo z „napredkom“ mamili, dokler ni spoznalo, da je — grozno opeharjeno bilo!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Naš minister vnenjih oprav, grof Andrassy, se v svojih vladinih časopisih s Turkom hudo krega. To je prišlo tako-le: To leto je pribežalo nekoliko imenitnejših krščanskih Bosnjakov v Avstrijo, ker jim pod turškim samosiljem ni bilo več obstati. Pritožili so se potem pri vseh evropskih vladah, ki so porok enakopravnosti kristjanov, katero je turški cesar v posebnem pismu l. 1856 zagotovil. Ta pritožba je Turka razjezila, še bolj pa to, da je bil srbski knez Milan na

Dunaju tako sprejet, kakor vsak samostalen vladar, ko je vendar še Turku nekoliko podložen. Ravno tako je razkačilo Turčina, ko je grof Andrassy ukazal avstrijskima zastopnikoma pritožbe kristijanov preiskovati in na Dunaj poročati. Enemu poročnikov srditi paša Vali še pred sé priti ni dovolil. — Razpor postal je še večí, odkar je turška vlada razglasila spomenico, v katerej sama sebe vseh krivic omiva, dolži pa uboge kristijane, da so potuhnjeni rovarji in nepokorneži, avstrijskima poročnikoma (po rodu Srba) pa očita, da podpihujeta vseslovanstvo v turških pokrajinah.

Andrassy-evi časniki so prav hudi in kličejo turško vlado na odgovor. Konec pa bo, da se bo glavna reč: kako nesrečnim turškim kristijanom pomagati, na strani pustila, in le zadostenje za žaljeno čast poročnikov tirjalo, kar bo turška vlada že storila, da se iz zanjke sname. — V tem pa turške oblastnije prav po turško postopajo. Zaprla se je meja proti Avstriji, da ne sme nihčér v Srbijo in Avstrijo brez posebnega dovoljenja; paša je dal zopet 20 najveljavnejših Bosnjakov zapreti v ječo, da nobeden ne vé zakaj, une pa iz stare Gradiške, ki so dozdej v ječi bili, je izpustiti dal proti temu, da so posilama podpisali listino, v kateri se stvar prebrača, češ, da je le avstrijski poročnik Dragančič njih in one, ki so zbežali, podšuntal, da so se proti turškim oblastnijam pritožili. — Kaj izdatnega za kristijane se zgodilo ne bo, ker je diplomacija že zdavno iz svojega programa izbrisala: obrambo krščanstva in katoliške cerkve. Glej na Nemško, Švicarsko, Italijansko, Rusko in — i no še po drugod.

Dunajsko razstavo je slednjič počastil tudi nemški cesar Vilelm s svojim kancelarjem Bismarkom. Da se Dunajsko liberaluštvo še bolj navduši za nemškega strica, razglasili so frajmavrerji par dni poprej grobijanski odgovor nemškega cesarja od dné 3. sept. na prijazno pismo sv. Očeta od dné 7. avgusta, v katerem se pritožujejo zoper krivično postopanje Pruske vlade proti kat. cerkvi, katero bi vlada najrajše zadušila! Cesar pa dolži katoličane (!) nepokoršine zoper postave in prav naduto odbija ugovore papeževe, češ, da je le on cesar in gospod. To je Dunajskim liberalcem voda na mlin, in torej vse židovske in liberalne novine hujskajo: Glejte, tako treba proti kat. cerkvi postopati!

Sicer bo razstava za 2 dni dalj trpela, do 2. nov.

Štajersko. Vrli naši sosede, nemški kmetje, so se pri volitvah junaško obnašali. V 5 okrajih so volili z veliko večino same poštene konservativne poslance, med njimi 2 duhovnika. Le v Graški okolici je zmagal, in to še le pri drugi volitvi deželni predsednik, baron Kübek, z 125 glasovi proti kons. kandidatu Alfredu knjezu Liechtensteinu, ki je zgubil 6 glasov. Prvokrat imela sta vsak po 129 glasov. Slava takim krščanskim možakom!

Na Českem je v kmečkih občinah zmagalo vseh 48 državnopravnih narodnih kandidatov, ki so vrh tega skoro vsi kakor ob prejšnjih volitvah enoglasno voljeni. Nasproti bi nemški ustavaki v celó nemških okrajih skoro propali bili, toliko glasov so dobili federalistični in pa kat. nemški kandidatje.

Na Kranjskem, in sicer na Gorenjskem je voljen grof Hohenwart, kar je silno lepo; v Ljubljanski okolici: grof Barbo (proti obema so rogovlili mladoslavenci), na Notranjskem dr. Razlag proti Hohenwartu, na Dolenjskem Pfeifer, eden „mladih“; v Kočevji in Trebnem pa — Dežman, ustavoverski nemškutar. Čast federalistov in posebno še Slovencev otel je blagi g. dr. Poklukar, ki je kandidaturo na Gorenjskem brž odstopil grofu Hohenwartu, ko je vidil, da ga je mladoslavenska trma na Notranjskem podkopala. Dru. Razlagu ni gratulirati k zmagi, kajti ufezne v drž. zboru v velike skušnjave priti, pokazati se — vladnega moža, kakor je to pokazal že v dež. zboru, ko je glasoval proti adresi narodne večine.

Na Tržaškem sta voljena 2 ital. liberalca in narodni mož Nabrgoj.

Na Goriškem je voljen narodni duhovnik prof. Valusi in še le pri drugi volitvi okr. glavar Tominski, Winkler, kteremu so liberalni Slovenci rajši glasove dali kot vrlemu dru. Tonkliju, ki nima druge pregrehe, kakor da drži kot katoličan s katoličani!

Na Istrijskem je voljen narodnjak Dinko Vitezič; proti škofu in pravemu očetu tamošnjih Slovencev, preč. g. Dobrili, je pa zmagal Italijan.

Na Moravskem je od 11 poslancev voljenih 7 federalistov, med njimi eden č. g. župnik.

V Bukovini so pa zmagali z malo večino ustavaki.

Na Solnograškem sta voljena 2 konservativna moža. — V obče so tudi zdaj pokazale kmečke občine, da še niso okužene pogubnega liberalizma, kateri dan denešnji narode in države razdeva in bo le končal s splošno prekucijo, če o pravem času pamet ne nadvlada.

Razne stvari.

(Požari okoli Celja.) Hudobnež, ki je lani okoli Celja požigal, še gotovo živi. Komaj je namreč 5. t. m. g. Hofer pogorel, je 9. t. m. že zopet v Škofji vesi bil požar, ter je pogorel Kopačev mlin in novo umetno mlatišče. — V nedeljo 12. t. m. je bil v Gaberjih tik Celja pri Črepinšku, p. d. Dimcu, strašen požar. Zgorel je kozolec, 2 hleva in po nesreči tudi revež Nuč po imenu, ki je na parni spal in se ni rešiti mogel; slednjič tudi 5 malih svinj. Konja pa je očitne pogube rešil gasilec Celjske družbe, po rodu Oger in us-

njarski pomočnik. — Črepinšek ni bil zavarovan; kako si bo revež zdaj popravil škodo za kakih 2000 gld.? — Torej posestniki! zavarujte si svoj imetek in sicer pri domači zavarovalnici „Sloveniji“ v Ljubljani, katera tudi po Českem in Moravskem dobro slovi, ker vso škodo po ognju storjeno nemudoma izplačuje.

(Nesreča nikdar ne spi), kakor kaže naslednji žalostni prigodek, ki se nam iz Selnice pri Marib. poroča. Obče spoštovana, pobožna in dobrotljiva gospa in posestnica Mar. Porta v Selnici bila je v trgatvi blizo Vurberga. Hotela je v saboto 11. t. m. na večer domu priti. Dva polovnjaka mošta se naložita na voz in sredi se vsede gospa. Na trati pri sv. Martinu pod Vurbergom zagledata konja dva druga bela konja, ki sta se ob potu pasla, se splašita in poskočita z vozom na stran. Hlapec zaobrača vajeti, po nesreči se pa voz zvrne, polovnjaka se prekuceta in gospej na prsa zavalita, da je blaga ženka pri priči mrtva bila. — Reči se sme, da bitko žaluje ne le žlahta, ampak vsa Selniška fara po nepozabljivi gospej, ki je bila prava mati ubozih, živ izgled krščanskega življenja. Bodi blaga duša v pobožno molitev vsem priporočena!

(Nesrečna naključba.) Na Staricesti blizo Ljutomera se je zgodila 4. okt. na večer okol 11. ure nesreča, da je bil 19letni fant F. Mavrič, obstreljen od posestnika J. K. iz Stareceste, kteri je fanta v vinogradu našel. Ranjeni še ni umrl, alj teško bo ozdravel več, ker ima 12 svinčkov (špirov) v svojem telesu. —

(Premembe okr. glavarjev.) Ljutomerski okr. glavar, g. Haas, pride za glavarja v Celje; gosp. Franc, celjski glavar je prestavljen v Ljutomer.

(Ponarejeni bankovci.) Od Velike nedelje se nam poroča: V nedeljo 19. okt. je tukaj čevljar Marin iz Vičanec izdal ponarejen desetak za tobak, kar se je hitro žandarjem naznanilo. Žandarji so našli pri njem pravi desetak, kteri je imel število ponarejenega in enega na pol ponarejenega. Marin je zaprt, ravno tako jegov tovarš.

(Cvetlica „omike“ mladoslavencev.) Jurčičeva „posvetna inteligencija“ je v Celji zoper kandidata duhovnika kmete z listkom ščuvala, na kterem so bile te-le vrstice tiskane:

„Možje, v nevarnosti ni vera,
Ampak samo — kaplanska bera,
Državni zbor je zbor možakov,
Ne pridgarjev in ne mračnjakov;
Zatorej ne volite farja,
Kanonika Kosarja!

Svobodoljub.“

Kaj ne? čedni „lučnjaki“ to!

(Požar.) V Kostrivnico pride k Žurmanci, udovi v pondeljek 20. t. m. kmečki gost, ki prosi prenočišča. Ker je faifa zmirej med zobmi, tudi v noči, je hlev, na kterem je gost prenočeval, — zgorel, — gost pa je potegnul kopita.

Odpri odgovor g. F. Soršak-u na Črešnjovci.

Vi ste me blagovolili počastiti s sledečim odpri dopisom na listnici: „Trotz unermüthlicher Agitation der Gegenpartei bin ich doch zum grössten Leidwesen derselben bei der gestrigen Wahlmännerwahl, mit noch einem Gleichgesinnten gewählt worden. Tak še bom le zraven in jezil Slovence! in pa . . .“ Fr. Sorschag.

Za to nenadno javno počastenje se Vam moram spodobno zahvaliti in Vašo odkritosrčno očitno pohvaliti. Ker ste s tolikim veseljem svojo zmago celó meni naznanili, mislim da Vam ustrezem, če Vašo slavo tudi po „Gospodarju“ razglasim.

Ustregli ste mi res sè svojim dopisom, ker ste tako odkritosrčno povedali svoj namen: „jeziti Slovence in pa . . .“ (farje). Res blag namen in pa omika, s kakoršno se le izdajalci svojega naroda ponašati zamorejo. Zatorej res zaslužite še dalej biti „zraven“ — kot polnokrven nemškutarsk liberalce, ki narodne pravice Slovencev — po Prusko, zakonske po Tursko in cerkvene po Lahonsko zastopi.

Milovati so pa Vaši volilci, ako jih tako dobro zastopate, kakor ste enemu svojih farmanov postavo o bernji razlagali, da je imel nepotrebnih stroškov — sekucije. — Če bi se Vas pametna beseda še prijela, bi Vas vprašal: če ste pravico-ljuben prijatelj ljudstva, kako zamorete Vi, ki ste od slovenske katoliške matere na slovenski zemlji rojeni in zrejeni, ki kruh in vino slovenske domovine uživati in ste od katoliških Slovencev izvoljeni kot zastopnik, — kako zamorete vendar namen imeti: Slovence — svoje rojake in njih duhovne jeziti? Al niso Vaši volilci tudi Slovenci in katoličani? Al veste, kako da se tistemu pravi, ki ne more druga, kakor le hudo delati? Kdor svoj narod in vero zaničuje, sam sebe zasramuje — in je odpadnik.

Anton Hajšek, Makolski župnik.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptujju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	7	60	7	—	7	60	6	80
Rži	5	40	5	—	4	50	5	28
Ječmena	—	—	4	20	4	—	4	20
Ovsa	2	10	2	—	2	40	1	85
Turšice (koruze) vagan .	4	70	4	60	5	—	4	5
Ajde	4	20	3	80	4	40	3	60
Prosa	4	40	1	60	4	—	3	90
Krompirja	1	90	1	40	2	—	1	40
Sena cent . . .	—	—	1	80	1	—	1	15
Slame (v šopkih)	—	—	1	60	—	80	1	40
„ za steljo	—	90	1	—	—	60	—	90
Govedine funt	—	30	—	32	—	28	—	22
Teletine	—	33	—	36	—	32	—	24
Svinjetine	—	34	—	32	—	40	—	32
Slanine	—	35	—	—	—	40	—	40

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %	67	50
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	159	50
Ažijo srebra	107	45
„ zlatá	5	41

Loterijske številke:

V Gradci 18. okt. 1873: 18 82 7 40 52.

Prihodnje srečkanje: 1. novembra.

Diplomirani, deželni zdravnik za živino

po Ljutomerskem, Radgonskem, Šent-Lenarškem, Ormuškem, Ptujskem, Rogačkem in Šmarskem okrajih, gospod

Franc Ksav. Sorina,

je s 1. oktobrom svojo službo nastopil in stanuje v Ljutomeru, na glavnem trgu, v prvem nadstropju pri g. Jan. Vučini. 2—3

1—2 Dve učiteljski službi

ste v **Makolah** v Sl. Bistriškem okraju do **1. novembra** razpisane: nadučiteljska služba z letno plačo 450 gld., podučiteljska s 300 gld. in obe s prostim stanovanjem. Ob enim se bo oddala enemu ali drugemu tudi služba organista s 100 gld. in obilnimi postranskimi zaslužki.

Prosilci naj pošljejo svoje prošnje na podpisani krajni šolski svet.

Makole, 12. oktobra. 1873.

Jakob Zorman,

načelnik šol. sveta.

Prišla je v Gorici na svetlo

Knjižica

Jez sem pot, resnica in življenje.

Molitvenik in pesmarica

za mladino srednjih šol, posebno gimnazijsko, pa tudi za druge izobražene vernike.

Sestavil

Andrej Marušič,

učitelj verstva na c. k. gimnaziji

v Gorici.

Založil Ferd. Wokulat.

Velja nevezana 80 kraj., trdo (priprosto) vezana 95 kr. — Na prodaj je v **Gorici** pri **Wokulat-u**, v **Ljubljani** pri **Lerher-ji**.

(Naroči se pa lahko po vseh družih bukvarnicah v slovenskih mestih ali pa naravnost pri Wokulat-u v Gorici.) 1—2